

1. Psaní *i/í* a *y/ý* v předponě, v kořenu a v příponě

V **předponě** *vy-/vý-* píšeme vždy **tvrdé y/ý**.

V **kořenu** píšeme po obojetných souhláskách většinou **měkké i/í**. Jen v tzv. vyjmenovaných slovech a v slovech s nimi příbuzných (kte-
rá mají stejný kořen jako slova vyjmenovaná a jejichž významy spolu
souvisí) píšeme **tvrdé y/ý**.

V **příponě** píšeme po obojetných souhláskách **měkké i/í**. Výjimku
tvoří jen několik slov v tzv. vyjmenovaných slovech (např. *slep-ýš*,
kop-yto, *brz-y*, *Ruz-yně*).

Poznámka: Pro řady slov s tvrdým *y/ý* po obojetných souhláskách v kořenu a v pří-
poně užíváme termín **vyjmenovaná slova**; to znamená slova, která jsou uvedena,
vyjmenována v určité řadě.

Vyjmenovaná slova s tvrdým *y/ý* po *b*

být, bydlit, obyvatel, byt; příbytek, nábytek, dobytek; obyčej,
bystrý, bylina; kobyla, býk; Přibyslav

Dále: babyka; Bydžov, Bylany, Hrabyně; Zbyněk

Pozor na rozdíly v psaní těchto slov:

být (existovat; jsem, budu)
nabýt (získat; nabudu vědomostí)
dobýt (zmocnit se; dobudu)
odbýt (ledabyly provést; odbudu)
přibýt (zvětšit se; přibudu)
pobýt (zdržet se; pobudu)

zbýt (zůstat; zbudu)

ubýt (zmenšit se; ubudu)
bydlo (příbytek)
býlí (plevel)

bít (tlouci; bijí)
nabít (natlouci; nabíjí pušku)
dobít (poraněnou zvěř, baterii; dobíjí)
odbít (odtlouci; hodiny odbíjí půlnoc)
přibít (přítlouci; přibíjí)
pobít (potlouci; pobíjí střechu
plechem)

zbít (ztlouci; zbíjí)
sbít (stlouci dohromady; stluču)
ubít (utlouci; ubíjí)
bidlo (tyč)
bílý; bílí (mající barvu sněhu;
bílý motýl; bílí motýli)
bílit; bílí (natírat na bílo; natírá,
natírají na bílo)

Vyjmenovaná slova s tvrdým y/ý po l

slyšet, mlýn, blýskat se; polykat, plynout, plýtvat; vzlykat, lysý, lýtko; lýko, lyže, pelyněk; plyš

Dále: slynout, plytký, vlýs; Volyně

Pozor na rozdíly v psaní těchto slov:

mlýn, mlynář, mlýnice

blýská se (bude bouře)

vyplývat (z toho vyplývá, že...)

lyska (pták nebo lysina)

lýčený (lýkový; zhotovený z lýka)

lyže (sportovní náčiní)

slynout (být proslulý)

vlýs (ozdobný pás ve stavebnictví)

Slovo lišej (vyrážka) a lišaj (motýl) píšeme s měkkým i.

mlít (zakoření -ít jako ve slově třít)

blízká (nedaleká)

vyplivat (něco na zem)

líška (lískový keř)

líčený (děj)

nalíčený (obličej)

nalíčená (past)

líže (zmrzlinu)

slinit (navlhčovat slinami)

lis (přístroj na lisování)

Vyjmenovaná slova s tvrdým y/ý po m

my, mýt, myslit, mýlit se; hmyz, myš, hlemýžď; mýtít, zamykat, smýkat; dmýchat, chmýří, nachomýtnout se; Litomyšl

Dále: mýto, mykat, mys, sumýš; Kamýk

Pozor na rozdíly v psaní těchto slov:

my (všichni; 1. os. množ. č.)

mýt (čistit vodou; myji)

mýval (medvěd)

mýlí se (mýlit se)

vymýtít (vykácet)

rozmýchávat (rozfoukávat)

mi (mně; 3. pád zájmena já)

mít (vlastnit; mám)

míval (opakovaně měl)

milý (přítel)

míli (cesty)

vymítat (vypuzovat)

rozmíchávat (rozkvedlávat)

Vyjmenovaná slova s tvrdým y/ý po p

pýcha, pytel, pysk; netopýr, slepýš, pyl; kopyto, klopýtat, třpytit se; zpytovat, pykat, pýr; pýřit se, čepýřit se

Dále: pýří; Chropyně, Pyšely; Spytihněv

Pozor na rozdíly v psaní těchto slov:

pýcha (nadutost; pyšný)

pysky (rty)

slepýš (plaz)

pyl (prášek v květu)

opylovat (oplodňovat pylem)

píchá (bodá)

písky (píštěny)

písk (pískot; základ ptačího pera)

slepíš (lepidlem)

pil (napil se)

opilovat (obrousit)

Vyjmenovaná slova s tvrdým y/ý po s

syn, sytý, sýr; syrový, sychravý, usychat; sýkora, sýček, sysel; syčet, sypat

Dále: Bosyně

Pozor na rozdíly v psaní těchto slov:

sýr, 2. pád **sýra** (mléčný výrobek)

sýrový (ze sýra)

syrový (neuvařený)

syrý (syrový, vlhký)

sypat (písek)

síra (chemický prvek)

sírový (ze síry)

sirý (osiřelý, opuštěný)

sípat (při chrapotu)

Ve slovech **sirup, sirob, sivý** (šedivý) píšeme měkké i.

Vyjmenovaná slova s tvrdým y/ý po v

vy, vysoký, výt; výskat, zvykat, žvýkat; vydra, výr, vyžle; povyk, výheň a slova s předponou vy-, vý-

Dále: vykat, cavyky; Vyškov, Výtoň

Pozor na rozdíly v psaní těchto slov:

výška (vysoký)	vížka (věžička)
výt (vydávat naříkavé zvuky; pes vyje)	vít (splétat, např. věnec)
výskat (jásavě křičet)	vískat (probírat se někomu ve vlasech)
zvykat si (přivykat)	zvíkat (zbavit jistoty)
výr (pták)	vír (krouživý pohyb vody nebo vzduchu)
	vir (mikroorganismus)

Ve slovech **viset** (na stěně), **visutý** (zavěšený, např. most), **vidět**, **viklat**, **vítězit**, **vítat**, **vinout**, **vinit**, **vikýř**, **vidle** aj. píšeme po **v měkké i/í**, protože nejde o **předponu vy-/vý-**, nýbrž o součást **kořenu**. (Slova **viset**, **visutý**, **vidět**... nejsou vyjmenovaná ani nejsou se žádným vyjmenovaným slovem příbuzná, proto v kořenech těchto slov napíšeme po **v měkké i/í**.)

Je tedy třeba správně rozpoznávat předpony a kořeny slov a uvědomit si, **ve které části slova se i/í a y/ý nachází**; zda v **předponě**, nebo v **kořenu**.

Jen v jediné české předponě se píše **tvrdé y/ý**, a to v **předponě vy-, vý-**. Např. **vy-kon-at**, **vy-hrá-t**, **vý-bor-ný**, **vy-cvič-ený**, **vý-let**, **vy-hlíd-ka**. (V uvedených slovech se **y/ý** nachází v **předponě vy-, vý-**. Kořeny v těchto slovech jsou: **-kon-**, **-hrá-**, **-bor-**, **-cvič-**, **-let-**, **-hlíd-**.)

Vyjmenovaná slova s tvrdým y/ý po z

brzy, jazyk, nazývat (se); Ruzyně

Pozor na rozdíly v psaní těchto slov:

brzy	brzičko (přípona -ičko jako ve slově kratičko , maličko)
nazývat se (mít jméno, název)	nazívat se (mnoho zívát)
	zívat (únavou, touhou po spánku)

Poznámka: Uvedené řady vyjmenovaných slov jsou obvykle uváděny na základních školách.

V první řadě vyjmenovaných slov po **b** se uvádějí vedle slova **být** i některá slova příbuzná (jsou vtištěna kurzivou), protože jejich příbuznost se slovem **být** je pro žáky silně zastřena: *bydlit*, *obyvatel*, *byt*, *příbytek*, *nábytek*, *dobytek*.

V řadách vyjmenovaných slov je uvedeno i několik vlastních jmen místních, obecně známých: *Přibyslav* (u Přibyslavi zemřel Jan Žižka), *Litomyšl* (narodil se tu Bedřich Smetana), *Ruzyně* (největší letiště v České republice).

Příbuzná slova se slovy vyjmenovanými jsou uvedena v **Pravidlech českého pravopisu** (v části Pravopisná pravidla). Významy slov uvádějí jednojazyčné slovníky; např. velmi vhodným a užitečným slovníkem pro žáky a pro každého uživatele češtiny je jednosvazkový **Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost**.

Přehled vyjmenovaných slov s tvrdým y/ý po obojetných souhláskách (Vyjmenovaná slova uváděná na základních školách)

B	být, bydlet, obyvatel, byt; příbytek, nábytek, dobytek; obyčej, bystrý, bylina; kobyła, býk; Příbyslav
L	slyšet, mlýn, blýskat se; polykat, plynout, plýtvat; vzlykat, lysý, lýtko; lýko, lyže, pelyněk; plyš
M	my, mýt, myslit, mýlit se; hmyz, myš, hlemýžď; mýtit, zamykat, smýkat; dmýchat, chmýří, nachomýtnout se; Litomyšl
P	pýcha, pytel, pysk; netopýr, slepýš, pyl; kopyto, klopýtat, třpytit se; zpytovat, pykat, pýr; pýřit se, čepýřit se
S	syn, sytý, sýr; syrový, sychravý, usychat; sýkora, sýček, sysel; syčet, sypat
V	vy, vysoký, výt; výskat, zvykat, žvýkat; vydra, výr, vyžle; povyk, výheň a slova s předponou vy-, vý-
Z	brzy, jazyk, nazývat (se); Ruzyně

Příklady vzorového pravopisného rozboru

Kocour Mourek *se vyhříval* na sluníčku.

Ve slově *vyhříval* se se *y* po *v* nachází v **předponě**. Jedná se o **předponu vy-**, proto v předponě napíšeme **tvrdé y**.

Jenda je *bystřý* žák.

Ve slově *bystřý* se *y* po *b* nachází v **kořenu**. Slovo *bystřý* je vyjmenované slovo, proto v kořenu slova napíšeme **tvrdé y**.

Na půdě jsou *myši*.

Ve slově *myši* se *y* po *m* nachází v **kořenu**. Slovo *myši* je vyjmenované slovo, proto v kořenu slova napíšeme **tvrdé y**.

Je *pyšný* jako páv.

Ve slově *pyšný* se *y* po *p* nachází v **kořenu**. Slovo *pyšný* je slovo příbuzné s vyjmenovaným slovem *pýcha*, proto v kořenu slova napíšeme **tvrdé y**.

Tatínek má velkou *sílu*.

Ve slově *sílu* se *í* po *s* nachází v **kořenu**. Slovo *síla* není slovo vyjmenované ani příbuzné se slovem vyjmenovaným, proto v kořenu slova napíšeme **měkké í**.

Vrať se *brzy*!

Ve slově *brzy* se *y* po *z* nachází v **příponě**. Slovo *brzy* je vyjmenované slovo, proto v příponě slova napíšeme **tvrdé y**.

Zdeněk ve škole *zlobil*.

Ve slově *zlobil* se *í* po *b* nachází v **příponě**. Slovo *zlobil* není slovo vyjmenované ani příbuzné se slovem vyjmenovaným, proto v příponě slova napíšeme **měkké í**.

Poznámka: Při odůvodňování psaní *i/í* a *y/ý* po obojetných souhláskách v předponě, v kořenu a v příponě důsledně dbáme na to, aby žák postupoval přesně podle výše uvedených příkladů vzorového pravopisného rozboru.

ALGORITMUS ZDŮVODNĚNÍ

vyjmenované slovo: ano - *y*

ne - *í*

příbuzné slovo k vyjmenovanému slovu

ano - *y*

ne - *í*

není vyjmenované ani příbuzné - *í*

Psaní *i/i* a *y/y* po *b*

1. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

b-t doma, b-t na buben, nab-t vědomostí, nab-t rákoskou, nab-t pušku, dob-t hrad, dob-t baterii, práci jste odb-li, hodiny odb-ly půlnoc, přib-ly nám starosti, přib-li jsme prkno, pob-t na venkově, pob-t střechu plechem, zb-l na hřišti poslední, zlý kluk mě zb-l, sb-l policičku, ub-t na váze, ub-t čas, pálí ho dobré b-dlo, v ruce držel b-dlo, hub-t b-lí, b-lý sníh, b-lí stěny vápnem

2. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

b-t nejlepší, b-t se za pravdu, b-dlit ve městě, ob-vatelé vesnice, nový b-t, b-l b-t za pomluvu, ptačí přib-tek, starob-lý náb-tek, pást dob-tek, starý ob-čej, b-strý žák, sb-rat b-liny, hříbě a kob-la, rozzuřený b-k, město Přib-slav, bab-ka je druh javoru, město Nový B-džov, vesnička B-lany, městečko Hrab-ně u Opavy, můj spolu-žák Zb-něk

3. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

šel b-ch, šel b-s, šel b-, šli b-chom, šli b-ste, šli b-, ab-, kdyb-, b-l ochotný, b-l na vrata, b-l b- spokojen, všude b-lo b-lo, námořní b-tva, moderní b-t, b-t na poplach, neb-t sám, v kině b-lo nab-to, nab-l jsem jistoty, dvanáctá odb-la, b-vala veselejší, zab-t dlouhou chvíli, b-valý spolužák, dlouhé b-dlo, pohádkové b-tosti, natřít na b-lo, b-lí je plevel, b-lí motýli, vápnem se b-lí

4. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

odb-lo půl třetí, zb-tek večera, b-valé b-dliště, dobré živob-tí, b-lá halenka, ob-vací pokoj, pob-vat v b-tě, dobrá nab-dka, b-tový architekt, vaječný b-lek, ob-čejné šaty, rozb-té sklo, b-strý zrak, hb-tě pob-hal, horská b-střina, žít v b-dě, b-linkový čaj, b-t se za

kamaráda, luční kob-lka, nab-dnout přátelství, b-čí zápasy, dlouhý b-č, příb-slavský rodák, b-cí hodiny

5. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

přál b-ch si, přeb-há přes cestu, přeb-vá na samotě, zab-vá se prací, ab-ch nezapomněl, neob-dlený dům, b-lit b-t, nezb-lo mu nic, kdyb-chom to věděli, sb-t bedýnku, dob-vat uhlí, sb-rka známek, barevné ryb-čky, dob-tčí farma, vyhraná b-tva, zb-tečné obavy, liška B-strouška, divoký b-ček, b-lková poleva, udržovaný hřb-tov, paní b-tná, rozb-tá krab-čka, ob-vatelé města B-střice, přeb-rat rýži, tatínek se zlob-l

6. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

stádo dob-tka, b-tevní letadlo, pěkné b-dlení, zralé ob-lí, náb-tkářská dílna, kožený b-čík, neob-čejný zážitek, koleje se sb-hají, neodb-tný člověk, nab-l jmění, nadpřirozená b-tost, cesta rychle ub-hala, uvažuje b-stře, zab-ral ze všech sil, b-linná koupel, b-lé plátno, pob-dnout kob-lu, b-ložravec, velké krupob-tí, bab-ka je strom, Zb-ňkovi rodiče, prázdninový pob-t v B-džově

7. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

b-l jsem u bab-čky, neob-dlené domy, zvony b-jí, počet ob-vatel, b-lit b-t, b-l b-t za neposlušnost, nelíb-lo se mi to, lidské příb-tky, nab-t vyb-tou baterii, nab-t nových zkušeností, nab-t si na klouzač-ce, vyrob-t náb-tek, pást dob-tek, rozb-té zrcadlo, lidové ob-čeje, b-stří žáci, příb-t hřeb-k, b-linkový čaj, sb-t budku pro ptáčky, hně-dá kob-la, mladý b-ček, sednout si na b-délko, návštěva Příb-slavi

8. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

světlo b-lo do očí, b-lo už pozdě, b-t se o vítězství, nájemní b-t, b-l nab-t energií, nab-t dělo, nab-t vědomí, dob-t hrad, dob-t poraněnou

zvěř, odb-t práci, hodiny odb-její poledne, přib-l na objemu, přib-l obraz na zeď, přib-l nový žák, pob-li u přátel, pob-li střechem, zb-l poslední, někdo ho zb-l, sb-l lavičku, ub-t na váze, ub-t den, je dlouhý jako b-dlo, hub-l b-lí, b-ložravec

9. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

B-li jsme v Praze. Naši předkové se b-li za svobodu. Všude b-lo b-lo. Neb-la ti zima? Mezi psy se strhla b-tka. Bab-čka b-dlí ve starém b-tě. Neodb-vejte svou práci! Zvony b-jí na poplach. Ob-vatelé zatopených b-tů dostali provizorní přib-ty. Včera jsem zlob-l a b-l jsem b-t. B-t jsme zařídili novým náb-tkem. Na louce se pase dob-tek.

10. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

Dědeček dlouho pob-l v nemocnici. Tatínek pob-l střechem lepenkou. Večer ob-čejně b-váme doma. B-l jsem pochválen za b-strý úsudek. Děti sb-raly léčivé b-liny. B-k a kráva jsou b-ložravci. Žab-čka skočila do vody. Kob-la má malé hříbátko. Ob-vací pokoj jsme vyzdob-li květinami. Slavný vojevůdce Jan Žižka zemřel u Přib-slavi.

11. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

Hodiny odb-ly půlnoc. Kde jste b-li? Zb-něk je neob-čejně b-strý chlapec. Obraz jsme přib-li na zeď. Ob-vací pokoj b-l pěkně ob-lený. Vojáci dob-li starob-lý hrad. V trávě skáče zelená kob-lka. Zahradník hub-l b-lí. Ve Španělsku se pořádají b-čí zápasy. Přib-slavští rodáci pravidelně navštěvují rodné b-dliště. Neukázněný řidič způsob-l svým automob-lem značnou škodu. Přál b-ch si, ab- už b-ly Vánoce.

12. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

Sněhové závěje způsob-ly potíže v dopravě. Kdyb- b-lo dlouho-
dobé sucho, přib-ly b- zemědělcům další starosti. Zb-ňkovi se
v novém b-dlišti líb-lo. Někteří ob-vatelé Nového B-džova se na-
stěhovali do nových b-tů. Dřevěné budky na stromech slouží
ptáčkům jako zimní příb-tky. Bab-čka pořídila do ob-vacího po-
koje nový náb-tek. Na horských loukách se pase dob-tek. Na
venkově se stále udržují lidové ob-čeje. Jenda je b-strý žák.
Když jsem b-l nemocný, pil jsem čaj ze sušených b-lin, ab-ch se
rychleji uzdravil. V trávě skáčou luční kob-lky. Dědeček chová
dva b-ky. Přib-slav je starob-lé město. Přáli b-chom si mít ve tří-
dě dobrý kolektiv.

13. Napište jako diktát.

Venku b-lo krásně. Srdce mu b-lo jako zvon. Lesní dělník dob-vá
pařez. Potřeboval b-ch tady přib-t dva hřeb-ky. Při oblevě ub-lo
sněhu. Před budkou na b-dýlku sedí ptáček. V novém b-tě se nám
bude dobře b-dlet. Po dvoře pob-há statná kob-la. Chutnal b-ti čaj
z b-linek? Letadlo nab-ralo po startu stále větší rychlost.

14. Napište jako diktát.

Zb-ňkovi už b-lo deset let. Déšť b-je do oken. Zb-la ti nějaká
koruna? Ve třídě nám přib-l jeden žák. O prázdninách ob-čejně
pob-váme u bab-čky. B-strý student nab-l značných vědomostí.
Ob-vatelé chat a chalup mají své b-ty většinou ve městech. Na
horských loukách se pase stádo dob-tka. Přib-slav je starob-lé
město. Buďte opatrní, ab- se vám nic zlého nepřihodilo.

15. Napište jako diktát.

Jeden b-ček b-l hodně divoký. Kočí pob-zel koně b-čem, ale neb-l
je. Zajíc opustil svůj útulný příb-tek v lese, ab- si obstaral nějakou

potravu. Jeník dal do rádia nab-tou baterii. Řádný pracovník svou práci nikdy neodb-vá. V ob-vacím pokoji máme náb-tek po bab-čce. Mohu ti nab-dnout nějaké občerstvení? Náš pejsek má v boudičce dobré b-dlo. Děti budou zdob-t vánoční stromček.

16. Napište jako diktát.

Na věži kostela b-jí zvony. Čím se zab-váš ve svém volném čase? Kdyb- to b-lo možné, rád b-ch ti pomohl. Bab-čka pob-zela Zb-ňka, ab- si vzal koláčky. B-k je b-ložravec. Celou noc sněžilo a ráno b-lo všude b-lo. Hajný šel do lesa s nab-tou puškou. V dálce se ozvalo hromob-tí. Petr zlob-l a b-l b-t. Kvalitní zboží jde dobře na odb-t. Voda v horských b-střinách b-vá studená i v létě. Převozník odrážel prám od břehu dlouhým b-dlem.

Psaní i/í a y/ý po l

17. Doplňte i/í nebo y/ý. Odůvodněte pravopis.

sl-šet hudbu, starý ml-n, pan ml-nář, ml-t obilí, při bouřce se bl-ská, bl-zká země, pol-kat sousta, pl-vat sl-ny, pl-nout jako voda, dětské pl-nky, pl-tvat jídlem, rozl-té mléko, bolestně vzl-kat, hl-dat ovce, l-sý kopec, l-s na ovoce, poraněné l-tko, kl-ka u dveří, l-pové l-ko, růžová l-čka, sjezdové l-že, l-že zmrzl-nu, hořký jako pel-něk, přiložit pol-nko, pl-šové hračky, l-ška se pl-ží

18. Doplňte i/í nebo y/ý. Odůvodněte pravopis.

špatně sl-ší, nal-t na tal-ř, ml-nské kolo, ml-nek na kávu, ml-t mák, bl-skavé skl-čko, bl-zko lesa, obtížně pol-ká, někol-k zál-b, zemní pl-n, pl-nový sporák, pečl-vý úkl-d, nepl-tvej penězi, obl-bená knížka, dětský vzl-kot, l-ný L-bor, mal-nová l-monáda,

L-sá hora, l-skový oříšek, kotě se l-sá, l-tkový sval, čestný sl-b, l-čené střevíce, nal-čený obl-čej, l-žařský výcvik, pes se ol-zuje, pel-ňkový odvar, čistý l-meček, pl-šový medvídek

19. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

vojenská hl-dka, nesl-šný let, l-bezná tvář, l-bová šunka, L-da l-žuje, pl-nulý pohyb, vyl-čit příhodu, l-čit past na l-šku, kabelka z l-čí, je mi to l-to, l-sá kůže, dárkový bal-ček, zbytečné pl-tvání, l-tovat sl-bu, pol-kat léky, uml-t maso na ml-nku, dobrý l-žař, čaj z pel-ňku, prudký l-ják, bl-zký ml-n, oči se kl-ží, mořský příl-v, usedavé vzl-kání, masáž l-tka, venku je nevl-dně, pl-šový koberec, l-tr l-hu, l-heň pro kuřata, v dálce se zabl-sklo

20. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

všechno sl-ší, větrný ml-n, ml-t páté přes deváté, bl-ská se, bl-zká příbuzná, pol-ká hlásky, l-pový květ, z toho něco vypl-vá, vypl-vat sl-ny, potok tiše pl-ne, pl-nová kamna, l-dové zvyky, nepl-tvejte jídlem, dítě vzl-ká, kovová kl-ka, pták l-ska, keř l-ska, pes se l-sá k pánovi, l-sá hlava, l-s na ovoce, l-tkové svaly, červená l-čka, l-ko stromů, l-čí zážitky, střevíce z l-čí, skokanské l-že, zvěř l-že sůl, odvar z pel-ňku, křeslo potažené pl-šem, křehká l-tina, sl-zký sl-mák

21. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Malý Pavl-k si sedl mamince na kl-n a mazl-l se s ní. Dědeček b-l ve stáří nedosl-chavý. Al-k je náš hl-dací pes. Při bolestech v krku se léky těžko pol-kají. Dříve měli l-dé podlahu z udusané hl-ny. V zimě můžeme brusl-t a l-žovat. Pl-š je tkanina s delším vlasem. Herci používají při l-čení různá l-čidla. V pl-nárně se vyrábí pl-n. L-nda sb-rá čtyřl-stky. Nepl-tvejte zb-tečně jídlem. Strýček b-dlí

bl-zko lesa. Král sl-nul neob-čejnou moudrostí. L-šaj je druh nočního motýla.

22. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

Bab-čka se vl-dně usmívá. Pel-něk je vel-ce hořká b-l-na. Ze semen se l-suje olej. V dálce se zabl-sklo. Ve ml-ně se nemohlo ml-t, protože se rozb-l ml-nský kámen. L-kožrout poškozuj l-ko jehl-čnatých stromů. Přibl-žili jsme se k l-ščímu doupěti. Pan doktor mi prohl-žel bolavé l-tko. Zánětl-vému onemocnění kůže se říká l-šej. L-ska je vodní pták s b-lou l-sinou nad zobákem. Ol-nka vzl-ká, protože jí nějaký ul-čník ubl-žil. Jeho řeč b-la pl-tká, povrchní. V jižních Čechách se nachází město Vol-ně. Vl-s je ozdobný vodorovný pruh na stěně stavby.

23. Napište jako diktát.

Před bouří b-l kl-d. L-ška se nesl-šně pl-žila houštím. Utří si l-čka a nevzl-kej už. Mák se musí dobře uml-t. Naše chata stojí bl-zko l-žařského vleku. Zb-ňkův strýček má úplně l-sou hlavu. Kocourek se mlsně ol-zoval nad nal-tým mlékem. Kol-k času už upl-nulo? L-bor se posadil na stol-čku. Čaj b-l hořký jako pel-něk. Pod kůrou stromů je l-ko. L-šaj je noční motýl.

24. Napište jako diktát.

Ml-nice b-la plná moučného prachu. Rád jím l-vance s mal-novou zavařeninou. Sportovci mají svalnatá l-tka. Pes Al-k spolehl-vě hl-dá. Začalo se bl-skát a b-lo sl-šet dunění hromů. Malé děti nerady pol-kají léky. Proč tol-k pl-tváte vodou? V pl-šovém koberci se drží prach. Princezna sl-nula neob-čejnou krásou. Není slušné, když někdo pl-vá na zem.

Psaní *i/i* a *y/y* po *m*

25. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

m- všichni, půjč m- tužku, m-t nádobí vodou, m-t dobrou náladu, m-slit na mam-nku, M-lan se m-lí, m-lý přítel, škodlivý hm-z, m-za stromů, mlsná m-š, medvěd M-ša, pomalý hlem-žd', fotbalový m-č, m-tit les, m-ti velkou radost, zam-kat zámky, prom-tat film, sm-kat za sebou ranec, m-chat povidla, dm-chat vzduch do pece, v páteři je m-cha, chm-ří pampelišky, m-ří do terče, nachom-tnout se do cesty, rychle se m-hnout, město Litom-šl

26. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

m- se máme, zavolej m-, um-j si ruce, m-t práci, m-slel na nás, najednou zm-zel, zm-lil jsem se, hm-zí bodnutí, veselý sm-ch, m-ší díra, m-nulá neděle, hlem-ždí ulita, jedovatá zm-je, lesní m-tina, nesm-rná touha, odm-kat dveře, prom-nout chybu, dostat sm-k, zlatá m-nce, rozdm-chat oheň, rozm-chat barvu, jemné chm-ří, m-ří domů, náhle se tu nachom-tla, Kam-k nad Vltavou, medvěd m-val, často m-val na stole nepořádek

27. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

um-tá m-ska, dopustit se om-lu, sm-chat barvy, m- si m-slíme, slavná m-nulost, m-řit do Litom-šle, Bohum-lova mam-nka, rozdm-chávat jiskry, rozm-chávat maltu do om-tky, um-vat nádobí v m-če, řekni m- pravdu, kočka M-cka, m-ška Šibalka, roztom-lá M-chalka, bzukot hm-zu, sem-nko trávy, hlem-ždí tempo, m- jsme se sm-řili, vym-tit stromy, kocour M-keš, dveře se nezam-kají, lehoučké chm-ří, m-slivec m-ří na cíl, housle a sm-čec, m-čové hry, ochom-tá se tu, drž m- m-sto

28. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

m- jsme připraveni, podej m- ruku, um-t se m-dlem, medvídek
m-val, m-val m- to za zlé, m-t pravdu, rozm-sli si to, naše m-lá
mam-nka, člověk se někdy m-lí, m-chat těsto v m-se, obtížný
hm-z, zm-z m- z očí, m-ší díra, je pomalý jako hlem-žd', lesní
m-tina, drobné m-nce, m-nuli jsme se, zam-kat vrata, sm-čka na
provazu, veselý sm-ch, rozdm-chat oheň, m-chaná vajíčka, jemné
chm-ří, střelec m-ří na terč, nachom-tnout se, m- si na vás
vzpom-náme, výlet do Litom-šle

29. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Prom-ňte m- můj om-l. M- se na vás už nezlobíme. Ptáci jsou vět-
šinou hm-zožravci. V hlavě se m- m-šlenky jen m-haly. Auto
jsme um-li v m-cí l-nce. M-nulý týden se m- příl-š nedařilo.
L-tom-šl je starob-lé město. Víte, kol-k nul má m-l-on? Mam-nka
rozm-chává v m-se vaječný b-lek. M- jsme to nem-sleli tak špat-
ně. Léta bojů pom-nula, nastal m-r. Sm-kat znamená táhnout po
zemi, sm-čit znamená ukl-zet.

30. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

M- jsme se tam nachom-tli úplně om-lem. Nedává m- to žádný
sm-sl. V noci se raději zam-káme. M-sl-vec chvíli pob-l na
m-tině. Mal-nké dítě m-vá na hlavičce m-sto vlasů chm-ří. M-rek
fouká m-dlové bubl-ny. M- nem-slíme jen na sebe, to b-chom b-li
sobci. Asi jsme se s M-lenou m-nuli. Hlem-žd' se schoval do
ul-ty. Kolem nohy se m- m-hla m-š. Kovář rozdm-chává oheň,
ab- mohl kout železo. Dříve se za používání cesty vyb-ral popla-
tek, kterému se říkalo m-to. M-s je skalnatý výběžek pevniny do
moře.

31. Napište jako diktát.

Zm-je zm-zela v bl-zkém houští. Před jídlem si um-jte ruce m-dlem. M- už máme vel-ký hlad. Půjčil b-s m- svůj sešit? Každý člověk je om-lný. M-loš pojede s mam-nkou do L-tom-šle. B-l mokrý jako m-š. M-tiny je třeba opět zalesnit. Sem-nka pampel-šek mají jemné chm-ří. Na kraji lesa stojí pěkná m-sl-vna.

32. Napište jako diktát.

Pol-čka nad um-vadlem se rozb-la. Bl-žil se hlem-ždím tempem. Kam-l udělal na provaze sm-čku. Plzeň je prům-slové město. M-lan m- pomohl rozdm-chat oheň. Dal b- sis m-čaná vajíčka? Prudký déšť om-val okna automob-lů. Bab-čka zam-ká dveře na dva západy. Mouchy a komáři jsou nepříjemný hm-z. Kdo se to tu nachom-tl? Přál b-ch si m-t nové kolo.

Psaní *i/í* a *y/ý* po *p*

33. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

p-cha je nectnost, p-chá mě v zádech, posp-chat do školy, p-tel p-sku, zaječí p-sk, p-skl na p-šťalku, malý netop-r, dop-sní pap-r, ptačí p-rko, slep-š se plazí, slep-t lep-dlem, včely přenášejí p-l, p-l jsem vodu, koňské kop-to, kop-t seno, klop-tat o kameny, zp-vat p-sničku, nebud' up-štěná, třp-tit se, krop-cí konev, zp-tovat svědomí, pop-navá rostlina, p-kat za nedbalost, ušp-něný Pep-k, polní p-r, zap-rá pravdu, p-řit se studem, tiskací p-smena, pletená čep-ce, čep-řit se

34. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

zp-chnout úspěchem, sp-chnout špendlíkem, pap-rový p-tlík, nap-t se, zvířecí p-sky, p-skový cukr, netop-r létá, vytrvalá p-le,

slep-š není had, krasop-sný nadp-s, p-lník na železo, op-lovat květy, op-lovat ostré hrany, p-lný žák, srnčí kop-tka, slavnostní **příp-tek**, klop-tavá chůze, připnout přip-náčkem, drahokam se třp-tí, kropenatá slep-ce, zp-tavý pohled, kout p-kle, p-ká za nerozvážnost, p-kantní omáčka, p-r je plevel, letící p-rko, zap-řit se, p-tvořit se

35. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

netop-ří let, šp-navý pap-r, p-tlíček cukru, hrubý p-lník, klop-tat přes kořeny, op-lovat nehty, zp-tavě pozorovat, p-chlavý pohled, p-chnout se jehlou, snažit se nezp-chnout, dusot kop-t, nalep-t známku, odp-kat si trest, prop-sovací tužka, třp-tivý kámen, p-l z květů, p-l z hrnečku, p-ří se hanbou, vytrhávat p-r, námořní p-rát, odulé p-sky, p-sečná bouře, rozčep-řený vrabec, slep-t stře-py, slep-š vypadá jako had, p-š čitelně, p-ří pampelišky

36. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

p-šný jako páv, p-tel p-sku, zvířecí p-sky, ptačí p-sky, sp-cí netop-r, slep-t pap-r lep-dlem, slep-š se plazí, p-l je žlutý prášek v květech, p-l p-tnou vodu, p-lníček na nehty, řezat p-lou, podkova na kop-to, klop-tat po kamení, klop-t oči, třp-t hvězd, p-lot letad-la, dřevěné p-liny, zp-tavě pozorovat, p-chlavý pohled, p-kat za svůj čin, hrát na p-kolu, holubí p-rko, polní p-r, p-ří se studem, p-rátská loď, zazp-vat p-seň, rozčep-řit si peří, p-sčíté břehy

37. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Pep-k klop-tl o pařez a rozb-l si koleno. P-chavka je jedlá houba. Lup-č b-l spravedl-vě potrestán. Z p-tloviny se vyrábějí p-tle. Není všechno zlato, co se třp-tí. Kůň se postavil na zadní kop-ta. Vítr roznášel p-ří pampel-šek. P-ří je jiný název pro chm-ří. Když

se člověk p-ří, je v rozpacích. Mam-nka na mne hledí zp-tavým pohledem. Včely jsou užitečné, protože op-lují květy rostl-n. Slep-š je druh ještěrky. Mohl b-s m- nalep-t známku na dop-s? P-sk je základ ptačího pera.

38. Doplňte *i/í* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

Pole b-lo zarostlé p-rem. Cestovní kancelář nám nab-dla týdenní pob-t v přep-chovém hotelu. M-sl-vec spatřil p-tláka, jak l-čí oka na zajíce. Zb-něk pěkně zp-vá a hraje na p-šťalu. P-šní l-dé jsou k sm-chu. Podvodník si odp-kává trest ve vězení. Třp-tka je třp-tivá rybářská nástraha. Krocan se celý načep-řil. B-la tma jako v p-tli. Když bab-čka odem-ká sp-ž, sb-hají se m- už všechny sl-ny. B-k l-ně ohrnul horní p-sk.

39. Napište jako diktát.

Na obloze se třp-tí hvězdy. Sl-šíš dusot kop-t? Pan učitel b-l vel-ce p-šný na své žáky. Rozb-tou vázu se m- podařilo slep-t lep-dlem. Kůň si odřel o uzdu horní p-sk. V trávě jsem zahlédl slep-še. Turista si nal-l do kel-mku p-tnou vodu. Za špatné činy často těžce p-káme. Někdy je třeba zp-tovat své nitro a svou m-sl.

40. Napište jako diktát.

M-rek b-l ráno rozčep-řený jako vrabec. P-l je žlutý prášek v kvě-tech. Nap-j se čaje. Netop-r je chráněný živočich. P-l-ny dám do p-tle. Pole b-lo plné p-ru. Žito se samo op-luje. Mam-nka m-je šp-navá okna. V pohádkách m-vají čerti jedno kop-to. Se zraně-ným l-tkem jsem doklop-tal až domů. L-da se stydl-vě zap-řila a zm-zela ve svém pokojíčku.

Psaní *i/i* a *y/y* po *s*

41. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

hodný s-n, výstavní s-ň, s-tý člověk, s-ťová taška, chutný s-r, s-ra je chemická látka, plátek s-ra, s-rový brambor, s-rotek, s-chravý den, pronikavá s-réna, pomalu us-chat, pos-lat zprávy, pěkně zbarvená s-kora, nízký les-k, s-ček je malá sova, s-ci trávu kosou, s-sel je hlodavec, široká s-lnice, s-čet sss, obrovská s-la, s-pat zrní, chraplavě s-pat

42. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

tatínkův s-novec, měs-c pros-nec, poštovní zás-lka, najíst se dos-ta, drátěné s-to, olomoucké s-rečky, s-ra má žlutou barvu, s-rové maso, škrtnout s-rkou, s-chravé počasí, rychle us-ná, strom bez vody us-chá, pos-lňovat se, maličká s-korka, mluvit hlas-tě, slyším s-čka, s-ťka na motýly, s-slí díra, městské s-dliště, s-čí jako husa, odvážný has-č, s-plký cukr, sladký s-rup, s-vý holub

43. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

nenas-tný s-sel, rybářská s-ť, vys-lat s-gnály, má dva s-ny, prostorná předs-ň, kousek s-ra, kyselina s-rová, s-rová zelenina, s-rová tyčinka, s-lný muž, s-kot páry, práce na s-lnici, dětský zás-p, zas-t trávu, zas-pat jámu, hlas s-čka, s-dlo vlády, nebezpečná s-tuace, s-korčí hnízdo, je s-chravo, s-lonové punčochy, rybník vys-chá, mas-rovat záda

44. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

hodný s-n, s-nat strachem, nas-tit se, výroba s-rek, zvuk s-rény, s-rová pomazánka, s-rové maso, drátěné s-to, asfaltová s-lnice, s-chravé počasí, ovocný s-rup, koryto řeky vys-chá, spěšná zás-lka, s-kora koňadra, s-vá hlava, houkání s-čka, s-ci obilí, s-slí

nora, s-čí jako had, světelné s-gnály, dětský zás-p, s-pavý hlas,
s-pat zrní, rybářská s-t', strom os-ka

45. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

S-novec je s-n bratra nebo sestry. Říká se, že s-tý hladovému nevěří. Zvedl se s-lný vítr. S-korky s- staví hnízdo. Nesmějte se tak hlas-tě. Do s-pků se s-pe peří. Mam-nka m- dala na pos-lněnou chléb se s-rem. S-rovátka je tekutina, která zb-de po sražení mlé-ka. V s-rných lázních se používá s-ra. S-ra je chem-cká látka, kte-rá má žlutou barvu. Houba s-rovinka je jedlá i za s-rova. S-čkové žijí bl-zko l-dských ob-dlí.

46. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Ze s-ra se dělá s-rová pomazánka. S-ra vydává zvláštní zápach. Pražský hrad b-val s-dlem českých králů. Dnes v něm s-dlí pan prezident. V s-pce se skladuje ob-lí. S-vý znamená šedý, s-čkovat znamená strašit. Když je s-chravé počasí, prádlo venku špatně us-chá. S-sel prospí celou zimu. Na m-tině zas-čela zm-je. Tvář mu zes-nala strachem. Kam-l dostal s-rup proti kašli, protože už jen s-pal. Os-ka je strom nebo keř.

47. Napište jako diktát.

Mam-nka m- udělala k snídani s-rovou omeletu. Ty jsi úplný nenas-ta. Tatínek šel se s-nem na procházku. S-rová zelenina je vel-ce zdravá. Bez vody květina us-chá. S-ra je chem-cký prvek. B-k má velkou s-lu. M- máme doma přes-pací hodiny. P-l jsem s-rup, ab-ch přestal kašlat. Letošní jaro b-lo s-chravé.

48. Napište jako diktát.

Na b-dýlku seděla s-vá holub-čka. Dědeček sb-l budku pro s-korky. S-rky nejsou na hraní. Pros-l b-ch jeden plátek s-ra.

Bab-čka pos-pala palačinky cukrem a skořicí. L-dé nem-vají s-čka příl-š rádi. S-čí jako had. Spal jako s-sel. Nemocný jen s-pal. Hospodář s-pal zrní do korytka. V pros-nci už b-vá sníh i v nížinách. Trásl se jako os-ka.

Psaní *i/i* a *y/y* po *v*

49. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

v- se máte, v-soký strom, v-těž závodu, pronikavě v-t, v-t věnce, radostně v-skat, v-skat se někomu ve vlasech, těžko si zv-kat, zv-klat někoho v přesvědčení, žv-kat žv-kačky, dlouhá chv-le, v-dra je vodní šelma, nabrat seno na v-dle, v-r je sova, vodní v-r, malé v-žle, oční v-čka, hlasitý pov-k, šv-hat proutkem, kovářská v-heň, V-ktor hv-zdá, někomu v-kat, zub se v-klá, nedělej cav-ky

50. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

v- se posadíte, školní pov-nnosti, v-ška místnosti, hradní v-žka, pes v-je, děvče v-je věneček, jásavé zav-sknutí, v-skání vlasů, veselé v-skání, špatný zv-k, dřevěný v-kýř, žv-kací guma, v-šně v čokoládě, v-dří kožešina, malá chv-lka, spící v-ří, v-tr v-ří sníh, hubené v-žle, pov-dat vtipy, nepěkně pov-kovat, cv-čit v tělocv-čně, sluneční v-heň, skákat přes šv-hadlo, dospělým v-káme, domácí zv-řata

51. Doplněte *i/i* nebo *y/y*. Rozlište, v kterých případech se jedná o předponu *vy-/vy-*, a odůvodněte pravopis.

v-sít na poli, v-set na věšáku, v-lézt na skálu, slavné v-těžství, v-dět představení, v-dat se na cestu, v-ko krabice, v-borný v-kon, v-nikající v-sledek, pravý v-ník, lesní v-la, v-stavná v-la, v-ložit

náklad, v-táhnout v-tahem, v-hlédnout z v-kýře, v-tat v-těze, v-nit nev-nného, plameny v-šlehly do v-še, rychle v-růst, v-nout dítě k sobě, v-nná réva, v-c v-niknout, vzácná v-jimka

52. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Rozlište, v kterých případech se jedná o předponu *vy-/vy-*, a odůvodněte pravopis.

v-skat ve vlasech, horská v-ska, hlasitě v-skat, v-skakovat radostí, v-dět v-dru, v-držet bolest, v-řít vodu, dva v-ři, v-řídít vzkaz, desetileté v-žle, kostelní v-žka, zdravá v-živa, letní v-heň, v-hánět dobytek na pastvu, jet na v-kend, v-ko krabice, v-kat lidem, v-znamný v-nález, odborný v-klad, v-klat hřebíkem, v-klonit se z okna, v-klenek ve zdi, v-v-klaný zub, v-v-nout sílu, dobře se v-v-jet, v-v-nuté země, v-v-šené místo, v-v-šovat se nad druhé, v-jimečný případ

53. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

v-šší v-kon, vojenský v-cv-k, v- v-padáte, v-ra ve své schopnosti, uv-dět v-ra, obv-klý způsob, nenechat se zv-klat, lidové zv-ky, hroznové v-no, nic nev-nechat, nev-nný člověk, v-soká postava, v-sí na zdi, v-sít trávu, v-silující v-kon, ovocné žv-kačky, telev-zní nov-ny, v-tí vlků, v-dra říční, skok do v-šky, nev-kejte mi, v-záblé v-žle, sv-jet se bolestí, dřevěná v-žka, krásně se v-jímat, zv-šit v-robu, obrovská v-heň, nev-háněj ho, v-těžný v-křik, hrozný zlozv-k, malá v-ska, děti v-skají a pov-kují, Českomoravská v-sočina, V-šehrad

54. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Z hradní v-žky b-la krásná v-hl-dka. Vel-tel dostal v-soké v-znamenání. V- s- stále něco v-m-šlíte. Jak v-díte na tabuli? Děti v-skají radostí. Ve v-nici se pěstuje v-nná réva. Odv-kněte s-žv-kat při v-učování! V-p-l jsem celou sklenici l-monády. V-dra

je vodní šelma s hnědou srstí. Baterie b-la v-b-tá. Velm- hubené-
mu dítěti se říká v-žle. V-ska je malá vesnička. Dobře v-cv-čení
vojáci dob-li nepřátelské území. Znamé rčení praví, že v-jimka
potvrzuje prav-dlo.

55. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

V utkání se Slovenskem dosáhli naši hokejisté v-sokého
v-těžství. Na dveřích v-sel v-sací zámek. Zemědělci v-seli ob-lí.
Musíte se v-ce snažit. Sl-šeli jste, jak v-jí vlci? Zlozv-kům se těž-
ko odv-ká. V noci se přihnala v-chřice. Stůl b-l rozv-klaný. V-r je
největší sova. Při tělesné v-chově jsme hráli v-b-jenou. Přestaňte
už pov-kovat! V-heň je ohniště, do kterého kovář vhání vzduch,
ab- zv-šil žár. V-kat znamená říkat někomu v-. V- s tím děláte
zb-tečné cav-ky.

56. Napište jako diktát.

V-dry žijí bl-zko vody. Dopravní značky jsou v-ditelně um-stěny.
Pros-l b-ch jednu žv-kačku. Letadlo se dostalo do vzdušného
v-ru. Venku b-l sl-šet hlas-tý pov-k a v-skání roz dováděných dětí.
V-la je pohádková b-tost. Pes v-je na měsíc. Co v- tam v-vádíte?
Při tělocv-ku podává V-tek v-borné v-kony. Ihned po startu
v-v-nul závodní automob-l v-sokou rychlost.

57. Napište jako diktát.

V noci b-lo sl-šet houkání v-ra. Na obl-čeji se m- udělala nepří-
jemná v-rážka. V-dl-čka slouží k nap-chování jídla. Snažíme se
zbav-t špatných náv-ků. Na stěně v-sel obraz. M- tady nic
nev-díme. V-cv-čená op-čka v-skočila do v-šky. V létě b-vá na
sluníčku pořádná v-heň. V- s- dokážete neuvěřitelně v-m-šlet.
Chlapec b-l hubený jako v-žle. Nev-v-šuj se nad druhé. V-tejte
u nás!

Psaní *i/i* a *y/y* po *z*

58. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

brz- vstávat, přijít brz-čko, krutá z-ma, český jaz-k, vrátit se z-tra,
dětské slz-čky, mlsný jaz-ček, podz-mní den, nízká z-dka,
jaz-kový kurz, zkaz-t výkres, chovat se přez-ravě, cizí jaz-ky,
mraz-vý vítr, dědečkův z-mník, naz-vat věci pravým jménem,
z-vat únavou, vyz-vavý pohled, suchý z-p, Praha-Ruz-ně, z-skat
zkušenosti, cesta do ciz-ny, ruz-ňské letiště

59. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Dav-d v-lezl na z-dku. Z-tra ráno budeme brz- vstávat. Z-ma b-la
m-rná. Jak se naz-vá tvoje nejm-lejší kniha? Čeština je náš mateř-
ský jaz-k. Měl jsem v-soké horečky a nav-c jsem dostal z-mnici.
V Praze v Ruz-ni se nachází naše největší letiště. Kocourek
v-l-zoval m-sku jaz-čkem. Už brz-čko se vrátí mam-nka. Při
z-vání s- zakryjte ústa rukou. Z lesa se oz-vá houkání s-čka.

60. Napište jako diktát.

V létě se brz- rozednívá. Rozb-l se m- z-p u bundy. V-plazovat
jaz-k je neslušné. Nez-vejte příl-š hlas-tě. V-z-váme vás k soutěži
o nejhezčí v-kres. Který den je z-tra? Klepal jsem na dveře, ale ni-
kdo se neoz-val. Lodě přez-mují v přístavu. Bruslení a l-žování
patří mez- z-mní sporty. Již brz-čko nastane jaro. V- ale máte
mlsné jaz-čky! Rád b-ch z-skal v novém b-dl-šti dobré kamarády.

Souhrnná cvičení na psaní *i/i* a *y/y* v předponě, v kořenu a v příponě

61. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Zb-ňkovi se v novém b-dl-šti velm- l-b-lo. K práci potřebujeme
m-t kl-d. Staří l-dé b-vají často nedosl-chaví. Um-j s- obl-čej

m-dlem. V-skočil, jako když ho p-chne. Strýčkův s-n je s-novcem mého otce. Na v-v-šeném m-stě stála honosná v-la. V trávě hb-tě skáčou luční kob-lky. Při bolesti v krku se m- špatně pol-ká. Na mokré s-lnici dostalo auto sm-k. Zloděj s- odp-kává trest ve vězení. V-dra říční je vodní šelma s hnědou srstí. Ob-lí se s-pe na s-pku. Housle patří mez- sm-čkové hudební nástroje. M-lan klop-tl a rozb-l s- koleno. Nejlepší je jíst zeleninu za s-rova. V-budete sedět vpředu a m- se posadíme dozadu. Na zeď jsme přib-li obraz. Co se tady nachom-táš? P-cha předchází pád. Nedě-lejte takový pov-k! Pěkně vás v-táme.

62. Doplňte *i/i* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

Přál b-ch s- m-t dobrého a spolehl-vého kamaráda. Nepl-tvejte zb-tečně vodou. M- to musíme důkladně prom-sl-t. Netop-ří let je nesl-šný. Z tvarohu se v-rábějí s-rečky. Pes hlas-tě v-l na měs-c. Cykl-sta s- při tréninku poranil l-tkový sval. Je pohodlnější se osprchovat než se m-t v um-vadle. V-heň je ohniště, do kterého se vhání vzduch k zv-šení žáru. Ob-vací pokoj b-l pěkně v-b-lený. S pl-nem je třeba opatrně zacházet. S-rky nepatří do rukou dětí. Bab-ka je druh javoru. Díval se na mne zp-tavým pohledem. Děti v-skaly radostí. Na ul-ci stál nabl-skany automob-l. M-ška hb-tě zm-zela v díře. V-sací zámky se obv-kle zam-kají na jeden západ. B-lo to všechno na jedno kop-to. Při v-učování nežv-káme. Jsem rád, že jsem se v tobě nezm-l-l.

63. Doplňte *i/i* nebo *y/ý*. Odůvodněte pravopis.

Na venkově se stále udržují l-dové ob-čeje. Princezna Jasm-na sl-nula neob-čejnou krásou. V s-lném větru poletovalo chm-ří pampel-šek. Hlavou m- prob-haly neveselé m-šlenky. M-lan b-l rozčep-řený jako vrabec. Koryto potoka m-sty v-s-chá. Truhlář

v-rob-l náb-tek na zakázku. Mák můžeme uml-t v ml-nku. Neku-
 pujte zajíce v p-tli. Neobdělávané pole b-lo plné p-ru. Na jaře
 a v létě sb-ráme léčivé b-l-ny. Mal-čké dítě vzl-kalo a po l-čkách
 mu tekly slz-čky. V-tek má mlsný jaz-ček. Včely p-lně přenášejí
 p-l z květu na květ. Spí jako s-sel. Vrat' se brz-. Vl-sy jsou ozdob-
 né vodorovné pruhy na stěnách staveb. V- se v tomto případě
 m-líte, ale ani m- nemusíme m-t pravdu. Hodiny na kostelní v-žce
 odb-ly půlnoc. Není všechno zlato, co se třp-tí. Zv-kněte s-
 mluv-t sp-sovně a při řeči pečl-vě v-slovujte.

64. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Přib-slav je starob-lé město. Tato kniha se m- vel-ce l-b-la. Horní-
 ci dob-vají pod zemí uhlí. Kovář rozdm-chával oheň. Slep-ce se
 čep-řily. B-lo sl-šet houkání s-čka. Dospělému člověku v-káme.
 Na horských loukách se pase dob-tek. Stromy mají pod kůrou
 l-ko. Mez- spolužáky se strhla nem-losrdná b-tka, ale nakonec se
 usm-řili. Ve Španělsku se pořádají b-čí zápasy. L-ska je vodní
 pták s b-lou l-s-nou nad zobákem. Na m-tině se v-hřívala zm-je.
 Jelen p-l vodu z lesní studánky. Hm-z přenáší p-lová zrnka. Nej-
 větší sova je v-r. Pl-vat sl-ny na veřejnosti je neslušné. M- na vás
 budeme m-slet a vzpom-nat. Přáli b-chom s-, ab- už b-ly Vánoce.
 Sl-by je třeba vždy plnit. Každým rokem ve škole nab-váme no-
 vých znalostí a vědomostí.

65. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Dřevěné budky na stromech slouží ptáčkům jako z-mní příb-tky.
 Na L-sé hoře se dá l-žovat i na jaře. Z kom-na m-sl-vny v-cházel
 m-rný kouř. Malé dopravní letadlo se v-nou p-lota dostalo do
 vzdušného v-ru. Velm- hubenému dítěti se říká v-žle. Některé
 telev-zní pořady b-vají pl-tké. Skalnatý v-běžek pevniny do moře

se naz-vá m-s. V dálce b-lo sl-šet dunění kop-t. Oprava s-lnice postupovala hlem-ždím tempem. Musel jsem v-p-t hrneček pel-ňkového čaje. Mam-nka m-je nádobí v m-čce. Nemohl mluv-t hlas-tě, jenom s-pal. Můj tatínek je b-tovým architektem. M- b-chom raději b-li doma. Dříve se za používání cest v-b-ralo m-tné. Nalep-l b-s m- známku na dop-s? P-řit se znamená červe-nat se. V pohádkách v-stupují v-ly a jiné nadpřirozené b-tosti. V Národním divadle jsme v-děli operu Leoše Janáčka Příhody l-šky B-stroušky. Prom-ňte m-, že jsem se zm-l-l.

66. Doplňte *i/i* nebo *y/y*. Odůvodněte pravopis.

Některým ob-vatelům v Novém B-džově b-ly přiděleny obecní b-ty. Ve v-stavní s-ni v-sí na stěnách obrazy starých m-strů. Vol-ně je krásné město v jižních Čechách. V-m-cenému m-stu v lese se říká m-tina. Zm-je zas-čela a zm-zela v houští. Nedělej cav-ky! Na ruz-ňském letišti přistálo letadlo. Už brz-čko nastane jaro. Nesměj se m-. S-korky jsou hm-zožraví ptáci. Kůň má velké p-sky. Dítě se při spalničkách celé os-palo. L-ska je keř. Dědeček nal-čil pastičku na m-ši. Slep-š je beznohý plaz podobný hadu. Najezte se dos-ta. Ve svém pokojíčku jsem s- na pol-čce v-stav-la pl-šová zv-řátka. M-sl-vec nab-l pušku a jako ob-čejně se v-dal na obhl-dku do lesa. B-lo s-chravo a nevl-dno. Zahraniční dele-gace b-la ub-tována v přep-chovém hotelu. U Přib-slavi zemřel Jan Žižka. Hudební skladatel Bedřich Smetana se narodil v L-tom-šli.

67. Napište jako diktát.

V novém školním roce m- přib-lo v-c práce. Tatínek šel se s-nem na procházku do bl-zkého les-ka. Na m-tině se v-hřívala zm-je. Mouchy, komáři a brouci patří mez- hm-z. Medvěd má vel-kou

s-lu. Některé děti m-vají mlsný jaz-ček. Kuřátka b-la po narození lehce ochm-řená. Za dřevěnou ohradou pob-hal statný b-ček. Ps-k hltavě pol-kal zb-tky jídla. V-v-klaný pařez se dá už snadno v-dob-t. M-sl-vec nab-l pušku a zam-řil na l-šku. Ve vzduchu po-letuje chm-ří pampel-šek. Do většiny obcí b-l již zaveden pl-n.

68. Napište jako diktát.

Herci s- před představením l-čí obl-čej. Ve sklepe a na půdě se tu a tam nachom-tne nějaká m-ška. Pes v-l na měs-c. M-chal m-sto pořádného úlovku v-lov-l z vody rozb-tý hrnec. Rodiče jsou čle-ny b-tového družstva. Děti v-skají radostí. Čerstvá barva pomalu zas-chá. Kávu můžeme uml-t v ručním ml-nku. Na šňůře v-selo v-prané prádlo. Ty jsi ale strašp-tel! V dop-se b-la pravop-sná chyba. Cesta se v-nula do kopce. Neohrožený rytíř sl-nul stateč-ností. Jednou b-ch chtěl v-studovat v-sokou školu.

69. Napište jako diktát.

Zb-něk dostal k narozeninám nové l-že. Rozm-ška mez- kamará-dy skončila sm-rem. Skalnatý v-běžek pevniny do moře se naz-vá m-s. Křeslo b-lo potažené pl-šem. Při stolování používáme lžíci, nůž a v-dl-čku. V- s tím naděláte příl-š mnoho cav-ků. Letadlo se vzneslo do v-še. Jaké je tvé b-dl-ště? B-l hubený jako v-žle. Hlem-žď dokáže udělat na zahrádce hodně škody. V létě b-vá na sluníčku pořádná v-heň. Podvodník p-kal ve vězení za podvody. Zam-kejte vstupní dveře! Ve škole používáme pouze sp-sovný jaz-k.

70. Napište jako diktát.

M-lan přišel na zajímavou m-šlenku. Starý náb-tek zab-rá v ob-vacím pokoji hodně m-sta. Srdce m- b-lo vzrušením jako

zvon. B-lo s-chravo a nevl-dno. Kabelky v-robené z l-ka v-padají
velm- pěkně. Květiny bez vody rychle us-chají. Kůň má velké
p-sky. Kráva je přežv-kavec. V dálce se ozvalo s-lné hromob-tí.
Není všechno zlato, co se třp-tí. Ml-nský kámen je vel-ce těžký.
P-šní l-dé nejsou obl-bení. Mam-nka m- stále připom-ná, ab-ch
nem-slel pouze na sebe. Z-tra se dozv-te v-sledek diktátu.

71. Napište jako diktát.

Voda v horských b-střinách b-vá studená i v létě. Země se chvěla
pod kop-ty koní. S-ček je malá sova, která žije bl-zko l-dských
příb-tků. L-žař dostal křeč do l-tka. Pep-k klop-tl a rozb-l s- kole-
no. S-rky nepatří do rukou dětí. Do třídy nám přib-la jedna nová
žákyně. Půjčil b-s m- m-č? Živého v-ra jsem ještě nikdy nev-děl.
Zm-je zas-čela a zm-zela ve v-soké trávě. V-dra je vodní šelma
s hnědou srstí. Sl-čná dívka se v rozpacích zap-řila. Hodiny
odb-její dvanáctou. Neodb-vejte svou práci.

72. Napište jako diktát.

Čas pl-ne jako voda. L-bor s- nemohl v novém b-dl-šti dlouho
zv-knout. Na kluzké s-lnici dostalo auto sm-k. Od rána se s-pal
hustý sníh. V z-mě se brz-čko stm-vá. B-l to neob-čejně vzdělaný
a chytrý člověk. Telev-zní zábava b-vá někdy velm- pl-tká. Ze
všech jídel m- nejv-c chutná smažený s-r. Kysel-na s-rová je ne-
bezpečná látka. Petr zlob-l a b-l b-t. M- se každé ráno prav-delně
m-jeme ve studené vodě. Děvčata v-jí věnečky z lučního kv-tí.
Paní učitelka zp-tavě pohl-žela na žáky.

73. Napište jako diktát.

Příb-slav a L-tom-šl jsou známá starob-lá města. Dm-chat zna-
mená foukat vzduch do ohně, ab- v-ce hořel. V noci se přihnala

prudká v-chřice. P-tle naplněné p-skem slouží jako zábrany proti vodě při povodních. S-rové dřevo špatně hoří. Kočka M-cka l-zala rozl-té mléko. Vlaštovky a s-korky jsou hm-zožravci. Bab-čka v-sela na záhoně hrách. Pole b-lo zarostlé p-rem. Lékař m- předepsal s-rup. Nemocný sotva s-pal. V- už jste tady? Žádný člověk na světě není neom-lný. V-te, kol-k ob-vatel má Česká republ-ka?

74. Napište jako diktát.

Na venkově se stále udržují l-dové zv-ky a ob-čeje. Dříve se rodi-čům v-kalo. Přestaňte pl-tvat vodou. Z-tra budeme brz- vstávat. Není slušné hlas-tě pov-kovat. P-cha a dom-šl-vost jsou špatné vlastnosti. Je nenas-tný jako s-sel. Slep-ši dosahují délky až pade-sáti centimetrů. Pel-něk patří mez- léčivé b-l-ny. Žito se samo op-luje. Za použití některých s-lnic se v-b-rá m-to. Turisté se chystají podniknout v-stup na L-sou horu. Na ruz-ňském letišti b-l pro sníženou v-ditelnost přerušen provoz.

75. Napište jako diktát.

V-tek se chtěl bl-sknout před svou kamarádkou. M- na vás často vzpom-náme. Strýc má na venkově dob-tčí farmu. V řece pod splavem se v-tvořil nebezpečný v-r. V jeskyni poletují netop-ři. Kob-la táhla vůz s fůrou sena. Kohout se zlostně načep-řil a v-hružně zakokrhal. Z koutku m-stnosti se oz-valo tiché vzl-kání. S-tý hladovému nevěří. V z-mě se lesní zvěř přibl-ží až k ob-dleným stavením. Mam-nka zdob-la vánoční stromek. Ne-jen v pohádkách b- měla pravda a láska zv-těž-t nad lží a nenáv-stí.